

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. gegužės 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2011/7/ES – Kova su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius – 6 straipsnis – Ne mažesnė kaip nustatyta 40 EUR suma kaip kompensacija už kreditoriaus patirtas išieškojimo išlaidas – Pavėluoti mokėjimai, susiję su paeiliumi vykdomomis sutartimis – Mokėtina nustatyta kompensacija už kiekvieną pavėluotą mokėjimą – Pareiga užtikrinti visišką Sąjungos teisės veiksmingumą – Pareiga aiškinti pagal Sąjungos teisę – Bendrieji nacionalinės privatinės teisės principai“

Byloje C-78/22

dėl *Vrchní soud v Praze* (Prahos aukštasis teismas, Čekijos Respublika) 2022 m. sausio 24 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. vasario 7 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

ALD Automotive s.r. o.

prieš

DY, veikiantį kaip *GEDEM-STAV a.s.* bankroto administratorių,

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas M. Safjan, teisėjai N. Piçarra (pranešėjas) ir N. Jääskinen,

generalinis advokatas A. Rantos,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *ALD Automotive s.r.o.*, atstovaujamos *advokát* J. Melkus,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos A. Edelmannová, M. Smolek ir J. Vlácil,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Gattinara ir P. Ondrůšek,

* Proceso kalba: čekų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/7/ES dėl kovos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius (OL L 48, 2011, p. 1), 6 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *ALD Automotive s.r.o.* (toliau – ALD) ir DY, veikiančio kaip *GEDEM-STAV a.s.* bankroto administratoriaus (toliau – *Gedem*), ginčą dėl prašymo sumokėti nustatytą kompensaciją už išieškojimo išlaidas, ALD patirtas dėl pavėluotų mokėjimų pagal paeiliui vykdomas penkias sutartis, šios bendrovės sudarytas su *Gedem*.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2011/7 3 ir 19 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:
„(3) Pagal ekonominės veiklos vykdytojų sudarytus komercinius sandorius ar jų su viešosios valdžios institucijomis sudarytus komercinius sandorius daug mokėjimų vykdomi vėliau, nei nustatyta sutartyje ar bendrosiose komercinėse sąlygose. Nors prekės jau būna pristatytos arba paslaugos suteiktos, daugeliu atvejų atitinkamos sąskaitos faktūros apmokamos daug vėliau nei nustatytas terminas. Toks pavėluotas mokėjimas turi neigiamą poveikį likvidumui ir apsunkina finansinį įmonių valdymą. Be to, daromas neigiamas poveikis įmonių konkurencingumui bei pelningumui, nes dėl pavėluoto mokėjimo kreditoriui gali tekti ieškoti išorinio finansavimo. <...>
<...>
(19) Norint atgrasinti nuo pavėluoto mokėjimo būtina, kad kreditoriams būtų tinkamai kompensuojamos pavėluoto mokėjimo išieškojimo išlaidos. Į išieškojimo išlaidas taip pat turėtų būti įtraukta dėl pavėluoto mokėjimo patirtų administracinių ir vidaus išlaidų kompensacija ir tokiems atvejams šioje direktyvoje turėtų būti nustatyta mažiausia suma, kuri gali būti išmokama kartu su delspinigiais už pavėluotą mokėjimą. Numatant nustatyto dydžio kompensaciją turėtų būti siekiama riboti su išieškojimu susijusias administracines ir vidaus išlaidas. <...>“
- 4 Šios direktyvos 1 straipsnio „Dalykas ir taikymo sritis“ 1 ir 2 dalyse numatyta:
„1. Šios direktyvos tikslas – kovoti su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius, siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą ir taip didinti įmonių, visų pirma [mažų ir vidutinių įmonių (MVĮ)], konkurencingumą.

2. Ši direktyva taikoma visiems mokėjimams, kuriais atlyginama už komercinius sandorius.“

5 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje įtvirtinta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

1) komerciniai sandoriai – įmonių sandoriai arba įmonių ir viešosios valdžios institucijų sandoriai, kurių pagrindu už atlygį turi būti perduotos prekės arba suteiktos paslaugos;

<...>

4) pavėluotas mokėjimas – mokėjimas, neatliktas per sutartyje arba teisės aktuose numatytą mokėjimo laikotarpį, kai įvykdomi 3 straipsnio 1 dalyje arba 4 straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimai;

<...>

8) mokėtina suma – pagrindinė suma, kuri turėjo būti sumokėta per sutartyje arba teisės aktuose nustatytą mokėjimo laikotarpį, įskaitant mokėtinus mokesčius, rinkliavas ar kitus mokesčius, nurodytus sąskaitoje faktūroje arba lygiaverčiame reikalavime apmokėti.

<...>“

6 Tos pačios direktyvos 3 straipsnio „Įmonių sandoriai“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad įmonėms sudarant komercinius sandorius kreditorius turėtų teisę į delspinigius už pavėluotą mokėjimą nereikalaujant priminimo, kai įvykdomi šie reikalavimai:

a) kreditorius įvykdė savo sutartines ir teises pareigas; ir

b) kreditorius laiku negavo jam priklausančios sumos, išskyrus atvejį, kai skolininkas nėra atsakingas už vėlavimą.“

7 Direktyvos 2011/7 6 straipsnyje „Išieškojimo išlaidų kompensavimas“ nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad tokiu atveju, jei delspinigiai už pavėluotą mokėjimą, atliekamą pagal komercinį sandorį, tampa mokėtini pagal 3 arba 4 straipsnį, kreditorius turėtų teisę gauti iš skolininko ne mažesnę kaip nustatytą 40 [eurų] sumą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodyta nustatyta suma būtų mokėtina nereikalaujant priminimo, kompensuojant kreditoriaus išieškojimo išlaidas.

3. Be 1 dalyje nurodytos nustatytos sumos kreditorius turi teisę reikalauti iš skolininko pagrįstos kompensacijos už visas išieškojimo išlaidas, viršijančias tą nustatytą sumą ir susijusias su skolininko pavėluotu mokėjimu. Šios išlaidos, *inter alia*, galėtų apimti išlaidas, patirtas naudojantis advokato ar skolų išieškojimo įmonės paslaugomis.“

8 Šios direktyvos 7 straipsnio „Nesąžiningos sutarties sąlygos ir praktika“ 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės numato, kad sutarties sąlyga arba praktika, susijusi su mokėjimo diena arba laikotarpiu, delspinigių už pavėluotą mokėjimą palūkanų norma ar išieškojimo išlaidų kompensavimu

yra nevykdytina arba iš jos kyla reikalavimas kompensuoti nuostolius, jei ji yra labai nesąžininga kreditoriaus atžvilgiu.

Nustatant, ar sutarties sąlyga arba praktika yra labai nesąžininga kreditoriaus atžvilgiu, kaip apibrėžta pirmoje pastraipoje, atsižvelgiama į visas konkrečius atvejo aplinkybes, įskaitant:

<...>

c) tai, ar skolininkas turi objektyvią priežastį nukrypti nuo <...> nustatytos sumos, kaip nurodyta 6 straipsnio 1 dalyje.

<...>“

Čekijos teisė

- 9 *Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník* (Civilinio kodekso įstatymas Nr. 89/2012) 2 straipsnio 3 dalyje nurodyta:

„Teisės nuostatos aiškinimas ir taikymas neturi prieštarauti nusistovėjusiems moralės principams ir neturi lemti žiaurumo ar nesąžiningumo, kurie paniekina įprastus žmonių jausmus.“

- 10 *Nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích* (Vyriausybės dekretas Nr. 351/2013 dėl delspinigių ir išlaidų, susijusių su mokėtinų sumų išieškojimu, likvidatoriaus, valdytojo ir teismo paskirto juridinio asmens organo atlyginimo dydžio nustatymo ir dėl kai kurių su *Obchodní věstník* (komercinių skelbimų biuletenis), fizinių ir juridinių asmenų, patikos fondų bei tikrųjų savininkų apskaitos viešaisiais registrais susijusių klausimų) (toliau – Dekretas Nr. 351/2013) 3 straipsnyje numatyta:

„Abipusio įsipareigojimo tarp įmonių atveju arba jeigu abipusio įsipareigojimo tarp įmonės ir perkančiosios organizacijos objektas pagal viešųjų pirkimų įstatymą yra įsipareigojimas atlygintinai tiekti prekes arba teikti paslaugas perkančiajai organizacijai, minimalus kiekvienos mokėtinės sumos išieškojimo išlaidų dydis yra 1 200 [Čekijos kronų (CZK) (apie 50 EUR)].“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 11 Pagal Čekijos teisę įsteigtos bendrovės ALD ir *Gedem* sudarė penkias kilnojamojo turto nuomos sutartis (toliau – pagrindinėje byloje nagrinėjamos sutartys). Remiantis šioms sutartims taikomomis bendrosiomis sąlygomis ALD turėjo išrašyti atskiras sąskaitas faktūras dėl sumų, mokėtinų kaip atlygis už paslaugas, suteiktas *Gedem* vykdant šias sutartis. *Gedem* turėjo sumokėti šias sumas iki sąskaitose faktūrose nurodyto termino pabaigos.
- 12 Vis dėlto *Gedem* nesumokėjo laiku 25 sumų, mokėtinų pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamas sutartis, iš viso 206 799,13 CZK (apie 8 750 EUR) už laikotarpius nuo 2016 m. balandžio 27 d. iki rugsėjo 30 d.

- 13 2017 m. balandžio 12 d. nutartimi *Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích* (Hradec Kralové apygardos teismas – Pardubičių skyrius, Čekijos Respublika) konstatavo *Gedem* nemokumą, paskelbė ją bankrutuojančia ir paskyrė DY jos bankroto administratoriumi.
- 14 Per šią procedūrą remdamasi Dekreto Nr. 351/2013 3 straipsniu ALD pareikalavo sumokėti skolą ir delspinigius, o kaip išieškojimo išlaidas – nustatytą 1 200 CZK sumą už kiekvieną iš 25 pagal penkias pagrindinėje byloje nagrinėjamas sutartis mokėtinų sumų, t. y. iš viso 30 000 CZK (apie 1 250 EUR).
- 15 DY pateikus prieštaravimą dėl šios nustatytos sumos sumokėjimo, ALD pareiškė ieškinį *Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích* (Hradec Kralové apygardos teismas – Pardubičių skyrius), kuriuo prašė pripažinti jos teisę į nustatytą kompensaciją dėl kiekvienos iš 25 sumų, mokėtinų pagal penkias pagrindinėje byloje nagrinėjamas sutartis, išieškojimo išlaidų.
- 16 2018 m. gegužės 28 d. sprendimu šis teismas iš dalies patenkino ALD reikalavimą ir priteisė jai nustatytą 1 200 CZK išieškojimo išlaidų kompensaciją už skolas pagal kiekvieną iš penkių sutarčių, t. y. iš viso 6 000 CZK (apie 250 EUR) ir atmetė likusią ieškinio dalį.
- 17 ALD dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Vrchní soud v Praze* (Prahos aukštasis teismas, Čekijos Respublika), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme; jis patvirtino minėtą sprendimą. Šis teismas nusprendė, kad nagrinėjamu atveju nustatyta kompensacija už išieškojimo išlaidas turėjo būti mokama tik vieną kartą pagal kiekvieną iš penkių sutarčių, neatsižvelgiant į laiku neatliktų mokėjimų skaičių.
- 18 ALD apskundė šiuos sprendimus *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas, Čekijos Respublika), šis 2020 m. lapkričio 24 d. sprendimu panaikino *Vrchní soud v Praze* (Prahos aukštasis teismas) sprendimą, grąžino jam bylą ir atmetė likusią ieškinio dalį. *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) nusprendė, kad nenagrinėjęs būtinybės pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą pagal SESV 267 straipsnį, nors ALD nurodė būtinybę aiškinti nacionalinės teisės nuostatas taip, kad jos atitiktų Sąjungos teisę, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažeidė Čekijos Konstitucijoje garantuojamą šios bendrovės teisę į teisingą bylos nagrinėjimą.
- 19 Kadangi pagrindinėje byloje nagrinėjamos sutartys apima paeiliui atliekamus mokėjimus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar, siekiant Direktyvos 2011/7 tikslo, kreditorius turi gauti šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą nustatytą sumą už kiekvieną pavėluotą mokėjimą, atliktą vykdant vieną sutartį, įskaitant atvejus, kai laiku neatlikti mokėjimai yra susiję su nedidelėmis sumomis ar net mažesnėmis už šią nustatytą sumą, ar pakanka, kad šis kreditorius gautų vieną sumą už visus pavėluotus mokėjimus, atliktus vykdant šią sutartį. Šiam teismui taip pat kyla klausimas, ar nacionalinis teismas gali atmesti pirmuoju aiškinimu grindžiamą prašymą, jeigu šis prašymas „prieštarauja nusistovėjusiems moralės principams (Įstatymo Nr. 89/2012 2 straipsnio 3 dalis)“.
- 20 Tokiomis aplinkybėmis *Vrchní soud v Praze* (Prahos aukštasis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
 - „1. Kokie kriterijai turi būti tenkinami, kad sutarčių dėl kartotinio arba tęstinio mokėjimo atveju atsirastų [Direktyvos 2011/7] 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta reikalavimo teisė bent į nustatytą 40 EUR sumą?

2. Ar valstybių narių teismai gali atsisakyti tenkinti [Direktyvos 2011/7] 6 straipsnio 1 dalyje nurodytą reikalavimą remdamiesi bendraisiais privatinės teisės principais?
3. Jeigu į antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, kokios sąlygos turi būti tenkinamos, kad valstybių narių teismai galėtų atsisakyti priteisti [Direktyvos 2011/7] 6 straipsnio 1 dalyje nustatyto reikalavimo sumą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 21 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalį, siejamą su šios direktyvos 3 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad kai vienoje ir toje pačioje sutartyje numatyti periodiniai mokėjimai, kurių kiekvienas turi būti atliktas per tam tikrą laikotarpį, 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta ne mažesnė kaip nustatyta 40 EUR suma turi būti sumokėta kreditoriui kaip kompensacija už išieškojimo išlaidas už kiekvieną pavėluotą mokėjimą ar ši nustatyta suma turi būti sumokėta tik vieną kartą vykdant vieną sutartį, neatsižvelgiant į tai, kiek mokėjimų nebuvo atlikta per šį laikotarpį.
- 22 Pirma, pagal Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalį valstybės narės turi užtikrinti, kad tokiu atveju, jei delspinigiai už pavėluotą mokėjimą, atliekamą pagal komercinį sandorį, tampa mokėtini, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą, kreditorius turėtų teisę gauti iš skolininko ne mažesnę kaip nustatytą 40 EUR sumą. Be to, šio 6 straipsnio 2 dalyje valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad ši ne mažesnė kaip nustatyto dydžio suma būtų mokėtina automatiškai, net jei skolininkui nepateiktas priminimas, ir kad ja siekiama kompensuoti kreditoriaus patirtas išieškojimo išlaidas. Galiausiai minėto 6 straipsnio 3 dalyje pripažįstama kreditoriaus teisė, be ne mažesnės kaip nustatytos 40 EUR sumos, reikalauti iš skolininko pagrįstos kompensacijos už visas kitas išieškojimo išlaidas, viršijančias minėtą nustatytą sumą ir atsiradusias dėl skolininko pavėluoto mokėjimo.
- 23 Sąvoka „pavėluotas mokėjimas“, dėl kurio kreditorius įgyja teisę gauti ne tik įstatymuose numatytus delspinigius pagal Direktyvos 2011/7 3 straipsnio 1 dalį, bet ir ne mažesnę kaip nustatytą 40 EUR sumą pagal šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalį, apibrėžta šios direktyvos 2 straipsnio 4 punkte kaip mokėjimas, neatliktas per sutartyje arba teisės aktuose nustatytą mokėjimo laikotarpį. Kadangi ta pati direktyva, remiantis jos 1 straipsnio 2 dalimi, apima „vis[us] mokėjim[us], kuriais atlyginama už komercinius sandorius“, ši sąvoka „pavėluotas mokėjimas“ taikoma kiekvienam komerciniam sandoriui, vertinam atskirai (2022 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *DOMUS-Software*, C-370/21, EU:C:2022:947, 21 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 24 Antra, Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalyje apibrėžiamos ne mažesnės kaip nustatytos 40 EUR sumos mokėjimo sąlygos ir, kiek tai susiję su komerciniais sandoriais tarp įmonių, daroma nuoroda į šios direktyvos 3 straipsnį. Šio straipsnio 1 dalyje numatyta, jog valstybės narės užtikrina, kad pagal tokius komercinius sandorius kreditorius, kuris įvykdė įsipareigojimus ir laiku negavo jam priklausančios sumos, turėtų teisę reikalauti delspinigių už pavėluotą mokėjimą, nereikalaujant priminimo, nebent skolininkas nėra atsakingas už tokį vėlavimą (2022 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *DOMUS-Software*, C-370/21, EU:C:2022:947, 22 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 25 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, kaip ir Direktyvos 2011/7 3 straipsnio 1 dalyje numatytos teisės gauti delspinigius už pavėluotą mokėjimą atveju, šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje numatyta teisė į ne mažesnę kaip nustatytą sumą, kuri atsiranda dėl „pavėluoto mokėjimo“, kaip jis suprantamas pagal minėtos direktyvos 2 straipsnio 4 punktą, susijusi su atskirai vertinamais „komerciniais sandoriais“. Šie delspinigiai, kaip ir ši nustatyta suma, išmokami automatiškai pasibaigus Direktyvos 3 straipsnio 3-5 dalyse nustatytam mokėjimo terminui, jei tenkinamos šio straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos (2022 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *DOMUS-Software*, C-370/21, EU:C:2022:947, 23 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 26 Taigi Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad ne mažesnė kaip nustatyta 40 EUR suma, kaip kompensacija už išieškojimo išlaidas, turi būti sumokėta kreditoriui, įvykdžiusiam įsipareigojimus dėl kiekvieno mokėjimo, kuris pasibaigus mokėjimo terminui nebuvo atliktas kaip atlygis už komercinį sandorį ir kuris patvirtintas sąskaitoje faktūroje ar lygiaverčiame mokėjimo reikalavime, įskaitant atvejus, kai vėluoja keli periodiniai mokėjimai, atlikti vykdant vieną sutartį, nebent skolininkas nėra atsakingas už šiuos vėlavimus (2022 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *DOMUS-Software*, C-370/21, EU:C:2022:947, 24-26 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).
- 27 Trečia, ši Direktyvos 2011/7 6 straipsnio aiškinimą patvirtina jos tikslas. Iš šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalies, siejamos su jos 3 konstatuojamąja dalimi, matyti, kad ja siekiama ne tik atgrasyti nuo mokėjimo vėlavimų ir išvengti to, kad jie nebūtų finansiškai patrauklūs skolininkui dėl tokioje situacijoje taikomų nedidelių delspinigių ar jų nebuvimo, bet ir veiksmingai apsaugoti kreditorių nuo tokių vėlavimų užtikrinant įmanomai didžiausią jo patirtų kompensaciją už išieškojimo išlaidas. Šiuo klausimu minėtos direktyvos 19 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad, pirma, į išieškojimo išlaidas taip pat turėtų būti įtraukta dėl pavėluoto mokėjimo patirtų administracinių ir vidaus išlaidų kompensacija ir, antra, įtvirtinant nustatytą kompensaciją turėtų būti siekiama riboti su išieškojimu susijusias administracines ir vidaus išlaidas (2022 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *DOMUS-Software*, C-370/21, EU:C:2022:947, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 28 Vadinas, skolininko kelių periodinių pavėluotų mokėjimų, atliekamų vykdant tą pačią sutartį, susikaupimas negali lemti, kad ne mažesnė kaip nustatyta suma, mokėtina kaip kompensacija už išieškojimo išlaidas už kiekvieną pavėluotą mokėjimą, būtų sumažinta iki vienos nustatytos sumos. Dėl tokio sumažinimo netektų veiksmingumo Direktyvos 2011/7 6 straipsnis, kurio tikslas, kaip pažymėta šio sprendimo pirmesniame punkte, yra ne tik atgrasyti nuo pavėluotų mokėjimų, bet ir kompensuoti „kreditoriaus patirtas išieškojimo išlaidas“, nes šios išlaidos turi tendenciją didėti proporcingai mokėjimų ir sumų, kurių skolininkas nesumoka laiku, skaičiui. Be to, minėtas sumažinimas reikštų, kad skolininkui leidžiama nukrypti nuo šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalies, o tai prilygtų tam, jog viena šalis būtų atleidžiama nuo dalies finansinės naštos, susijusios su jo pareiga už kiekvieną suėjus terminui nesumokėtą mokėjimą sumokėti nustatytą 40 EUR sumą nepateisinant šios išimties jokia „objektyvi[a] priežast[imi]“, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 7 straipsnio 1 dalies antros pastraipos c punktą (šiuo klausimu žr. 2022 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *DOMUS-Software*, C-370/21, EU:C:2022:947, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 29 Vis dėlto savo rašytinėse pastabose Čekijos vyriausybė teigia, kad kelių nustatytų sumų sukaupimas kreditoriui, kai vėluojama sumokėti kelis periodinius mokėjimus, kylančius iš tos pačios sutarties, prieštarautų Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 3 dalies tikslui – teisingai kompensuoti šio kreditoriaus faktiškai patirtas išlaidas, siekiant atgrasyti nuo pavėluotų mokėjimų. Pasak šios vyriausybės, toks sukaupimas reiškia, kad kreditoriui už bendras išlaidas,

patirtas išieškant kelis skolinius reikalavimus iš vieno skolininko ir kylančius iš tos pačios sutarties, suteikiama vienkartinė kompensacija, kuri viršija faktiškai patirtas ir su išieškojimu susijusias administracines ir vidaus išlaidas. Šioje nuostatoje numatytu kompensavimu nustatyta suma siekiama atspindėti kreditoriaus realiai patirtas išlaidas ir jis nėra baudžiamojo pobūdžio.

- 30 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra patikslinęs, kad Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 3 dalyje numatyta teisė į „pagrįstą“ kompensaciją „už visas išieškojimo išlaidas, viršijančias tą nustatytą sumą ir susijusias su skolininko pavėluotu mokėjimu“, susijusi su išieškojimo išlaidomis, kad ir kokios jos būtų, viršijančiomis ne mažesnę kaip 40 EUR sumą, į kurią kreditorius automatiškai turi teisę pagal šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalį, jei už komercinį sandorį turi būti mokami delspinigiai už pavėluotą mokėjimą pagal šios direktyvos 3 straipsnį. Tokia kompensacija negali padengti nei minėtų išlaidų dalies, kuri jau buvo padengta ne mažesne kaip nustatyta 40 EUR suma, nei išlaidų, kurios, atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes, yra perteklinės (2022 m. spalio 20 d. Sprendimo *BFF Finance Iberia*, C-585/20, EU:C:2022:806, 39 punktas).
- 31 Darytina išvada, kad Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 3 dalimi negalima remtis siekiant apriboti kreditoriaus teisę gauti nustatytą sumą, numatytą šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje. Vis dėlto neperžengiant šio sprendimo pirmesniame punkte įtvirtintų ribų galima atsižvelgti, be kita ko, į tai, kad dėl atlygio už komercinius sandorius, kurio skolininkas nesumokėjo laiku, buvo pateiktas vienas reikalavimas, siekiant įvertinti kitų išieškojimo išlaidų, patirtų dėl skolininko pavėluoto mokėjimo, kompensacijos pagrįstumą (2022 m. spalio 20 d. Sprendimo *BFF Finance Iberia*, C-585/20, EU:C:2022:806, 40 punktas).
- 32 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalį, siejamą su šios direktyvos 3 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad kai vienoje ir toje pačioje sutartyje numatyti periodiniai mokėjimai, kurių kiekvienas turi būti atliktas per tam tikrą laikotarpį, šio 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta ne mažesnė kaip nustatyta 40 EUR suma turi būti sumokėta kreditoriui kaip kompensacija už išieškojimo išlaidas už kiekvieną pavėluotą mokėjimą.

Dėl antrojo klausimo

- 33 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalis, siejama su šios direktyvos to paties straipsnio 3 dalimi ir 7 straipsnio 1 dalies antros pastraipos c punktu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama nacionaliniam teismui atsisakyti tenkinti reikalavimą išmokėti arba sumažinti pirmojoje nuostatoje įtvirtintą nustatytą sumą remiantis bendraisiais nacionalinės privatinės teisės principais, kai vėluojami mokėjimai, kurie turėjo būti atlikti pagal vieną ir tą pačią sutartį, visų pirma yra susiję su mažomis, ar net mažesnėmis sumomis nei ši nustatyta suma.

Dėl priimtimumo

- 34 Europos Komisijai kyla abejonių dėl antrojo klausimo priimtimumo, nes jis yra hipotetinis. Iš tiesų pagrindinėje byloje bendra pagrindinės skolos suma yra gerokai didesnė nei bendra nustatyta kompensacijos suma, kurios prašoma pagal Dekreto Nr. 351/2013 3 straipsnį, kuriuo į nacionalinę teisę perkelta Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalis.

- 35 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Teisingumo Teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes turi įvertinti, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Vadinasi, iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Google (Tariamai netikslaus turinio pašalinimas)*, C-460/20, EU:C:2022:962, 41 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 36 Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teises aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Google (Tariamai netikslaus turinio pašalinimas)*, C-460/20, EU:C:2022:962, 42 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 37 Tiesa, kad nagrinėjamu atveju, kaip nurodo Komisija, bendra pagrindinio reikalavimo suma yra didesnė už bendrą prašomos nustatytos kompensacijos sumą. Vis dėlto tai nereiškia, kad pateiktas klausimas yra hipotetinis. Iš tiesų, nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nesant aiškios nuorodos šiuo klausimu, negalima atmesti galimybių, kad kai kurie iš 25 pagrindinėje byloje nagrinjamų mokėjimų, kurie nebuvo atlikti laiku, pagal šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalį bus nedideli ar net mažesni už šio dekreto 3 straipsnyje įtvirtintą nustatytą sumą.
- 38 Vadinasi, šį klausimą reikia išnagrinėti iš esmės.

Dėl esmės

- 39 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal Sąjungos teisės viršenybės principą reikalaujama, kad nacionaliniai teismai, siekdami užtikrinti visų Sąjungos teisės nuostatų veiksmingumą, savo nacionalinę teisę aiškintų taip, kad ji atitiktų Sąjungos teisę (1990 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Marleasing*, C-106/89, EU:C:1990:395, 8 punktą ir 2022 m. sausio 18 d. Sprendimo *Thelen Technopark Berlin*, C-261/20, EU:C:2022:33, 26 punktą).
- 40 Išimtinai privačių asmenų ginčą, kaip yra ir šiuo atveju, nagrinėjantis nacionalinis teismas, taikydamas vidaus teisės nuostatas, priimtas siekiant perkelti direktyvos nuostatas, turi jas aiškinti kuo labiau atsižvelgdamas į šios direktyvos tekstą ir paskirtį, kad pasiektų direktyvos tikslą atitinkantį rezultatą, tačiau nepažeisdamas tam tikrų ribų, be kita ko, draudimo nacionalinę teisę aiškinti *contra legem* (šiuo klausimu žr. 2022 m. sausio 18 d. Sprendimo *Thelen Technopark Berlin*, C-261/20, EU:C:2022:33, 27 ir 28 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 41 Nagrinėjamu atveju, nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas rėmėsi bendraisiais nacionalinės privatinės teisės principais, įskaitant, visų pirma, principą, pagal kurį teisės nuostata negali būti aiškinama ir taikoma priešingai pripažintiems moralės principams, jis nenurodė, kad šie principai draudžia jam aiškinti taikytinas nacionalinės teisės nuostatas taip, kad jos atitiktų Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalį, siejamą su šio straipsnio 3 dalimi ir šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies antros pastraipos c punktu.

- 42 Šiomis aplinkybėmis leidus nacionaliniam teismui atsisakyti tenkinti reikalavimą išmokėti arba sumažinti Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą nustatytą sumą, reikėtų leisti jam nukrypti nuo pareigos užtikrinti visišką šios nuostatos veiksmingumą, kaip Teisingumo Teismas ją išaiškino 2022 m. spalio 20 d. Sprendime *BFF Finance Iberia* (C-585/20, EU:C:2022:806) ir 2022 m. gruodžio 1 d. Sprendime *DOMUS-Software* (C-370/21, EU:C:2022:947).
- 43 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalis, siejama su šio straipsnio 3 dalimi ir šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies antros pastraipos c punktu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama nacionaliniam teismui atsisakyti tenkinti reikalavimą išmokėti arba sumažinti pirmoje iš šių nuostatų įtvirtintą nustatytą sumą, remiantis bendraisiais nacionalinės privatinės teisės principais, įskaitant atvejus, kai pagal vieną ir tą pačią sutartį vėluojami mokėjimai, be kita ko, susiję su nedidelėmis arba mažesnėmis sumomis nei ši nustatyta suma.

Dėl trečiojo klausimo

- 44 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į antrąjį klausimą, nereikia atsakyti į trečiąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 45 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti tas teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

1. **2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/7/ES dėl kovos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius, 6 straipsnio 1 dalis, siejama su šios direktyvos 3 straipsniu,**

turi būti aiškinama taip:

kai vienoje ir toje pačioje sutartyje numatyti periodiniai mokėjimai, kurių kiekvienas turi būti atliktas per tam tikrą laikotarpį, šio 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta ne mažesnė kaip nustatyta 40 EUR suma turi būti sumokėta kreditoriui kaip kompensacija už išieškojimo išlaidas už kiekvieną pavėluotą mokėjimą.

2. **Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalis, siejama su šio straipsnio 3 dalimi ir šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies antros pastraipos c punktu,**

turi būti aiškinama taip:

pagal ją draudžiama nacionaliniam teismui atsisakyti tenkinti reikalavimą išmokėti arba sumažinti pirmoje iš šių nuostatų įtvirtintą nustatytą sumą, remiantis bendraisiais nacionalinės privatinės teisės principais, įskaitant atvejus, kai pagal vieną ir tą pačią sutartį vėluojami mokėjimai, be kita ko, susiję su nedidelėmis arba mažesnėmis sumomis nei ši nustatyta suma.

Parašai.